

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto koskien Vt 4 Hartola-Oravakivensalmi suunnitelman hulevesien johtamista ja käsittelyä

118/11.03.03/2021

YMPLTK 23.06.2021 § 50

Asian valmistelija:

Roope Kukkonen, ympäristönsuojelutarkastaja, 044 743 2237

roope.kukkonen@hartola.fi

Väylävirastolla on meneillään hanke Valtatiellä 4 välillä Hartola-Oravakivensalmi. Hankkeen tavoitteita ovat Väyläviraston mukaan valtatie liikennöitävyyden ja liikenneturvallisuuden parantaminen, pohjaveden suojaamisen parantaminen tien alueella, valtatieosuuden mitoitusnopeuden nostaminen 100 km/h ja liittymäalueilla 80 km/h sekä tien parantaminen niin, että se vastaa mahdollisimman pitkälle vuodelle 2040 ELY-keskuksen asettamaa tavoitetilaa Vt 4:n yhtenäisestä palvelutasosta.

Rakentaminen alueella on alkanut alkukesällä 2021 ja hanke valmistuu syksyllä 2023. Parannettavaa tieosuutta on n. 12 km. Alueelle on rakenteilla mm. uusia melusteita, pohjavesisuojausta (9 km matkalle), keskikaiteellinen ohituskaistapari, uusia yksityistieyhteyksiä sekä riista-aitoja ja parannettua valaistusta. Lisätietoa hankkeesta löytyy Väyläviraston verkkosivuilta: <https://vayla.fi/vt-4-hartola-oravakivensalmi>.

Hankesuunnitelman yleiskartan (liite 1) mukaan Mattilanlampeen ohjataan hulevesiä laskuojien 3 ja 4 kautta eteläpuolella ja laskuojien 5 ja 6 sekä laskuputken 2 kautta pohjoispuolella. Tarkemmat suunnitelmakartat [liitteet 2-4] ovat liitteenä. Väyläviraston suunnitelmista ei käy ilmi muita hulevesien hallintaan liittyviä seikkoja, kuten käytettyjä hallintamenetelmiä (esim. vähentäminen, käsittely, viivyttäminen ja johtaminen).

Hämeen ELY-keskus on pyytänyt kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta lausuntoa 24.11.2020 koskien Vt 4:n pohja-, pinta- ja hulevesien seurantaohjelmaa. Ohjelmassa [liite 5] on esitetty suoritettavaksi seuranta Mattilanlammessa (hulevesiviemärin purkupäästä ja kaksi muuta pistettä vesistöä) ennen rakentamista, rakentamisen aikana sekä tien käytön aikana.

Mattilanlampi on keskikokoinen (vesiala n. 72 ha) järvi Kymijoen päävesistössä. Järven tilaa on tutkittu vuosina 1990, 2003, 2008 ja 2018. Tuoreimmassa Kymijoen vesi ja ympäristö ry:n tutkimusraportissa [liite 6] on järvestä kerrottu seuraavaa: ”Mattilanlammen kokonaissyvyys näytteenottopaikalla oli 3,3 m. Järvi kuului matalimpiin tutkituista järvistä.

Järven happikyllästyneisyys oli alusvedessä 87 %. Korkeaa alusveden happikyllästyneisyyttä selittää järven mataluus. Pintaveden väriarvo oli 35 mgPt/l, mikä osoittaa lievää humusleimaisuutta (Oravainen 1999). Näkösyvyyttä oli 1,7 m, mikä oli tutkituista järvistä pienimpiä. Pintaveden kokonaisfosforipitoisuus oli 24 µg/l, minkä mukaan järvi oli rehevä kuten myös klorofylli-a – pitoisuuden (14 µg/l) mukaan (Oravainen 1999). Järvi ei ole ollut mukana ympäristöhallinnon ekologisessa tilaluokittelussa.”

Mattilanlammen tilaa tullaan myös jatkossa tutkimaan kunnassa tehtävien vesistötarkkailujen yhteydessä. Myös kunnan asukkailta on tullut useampia huolestuneita yhteydenottoja Vt 4:n muutostöiden vaikutuksista Mattilanlampeen.

Vt 4:ltä ohjatut hulevedet sisältävät erilaisia liikenteessä muodostuvia haitta-aineita, jotka vaikuttavat pitkällä aikavälillä laskuojien kautta sellaisenaan johdettuina heikentävästi purkuvesistön eli tässä tapauksessa Mattilanlammen tilaan. Väyläviraston aiheesta tekemien selvitysten mukaan maanteiden hulevesien mukana huuhtoutuu erityisesti kiintoainetta, tiettyjä metalleja, kloridia ja öljyhiilivetyjä, sekä fosforia ja typpeä. Uudemmassa, eurooppalaisena yhteistyöhankkeena toteutetussa tiehulevesien laatua ja käsittelymenetelmiä koskevassa tutkimushankkeessa on tutkittu myös hulevesien orgaanisia epäpuhtauksia ja mikromuoveja. Mikromuovipäästöt syntyvät ajoneuvojen renkaiden, jarrujen, maalien sekä tien päällysteen ja ajoratamerkintöjen kuluessa.

Ympäristönsuojelutarkastajan ehdotus

Ympäristölautakunta esittää kirjallisen toiveen Väylävirastolle, että mahdollisuuksien mukaan rakennettaisiin huleveden käsittelyyn tarvittavia rakenteita (esim. kosteikkoja tms.) suunnitelman mukaisesti laskuojiin hulevesien aiheuttamien haittojen vähentämiseksi Mattilanlammissa.

Päätös

Ehdotuksen mukaan.

Muutoksenhaku

muutoksenhakukielto

Tiedoksi

Väylävirasto
Uudenmaan ELY-keskus